

**Història Contemporània d'Espanya I, l'Època de la
Revolució Liberal**

Codi: 100342
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500501 Història	OB	2	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Lluís Ferran Toledano González
Correu electrònic: LluísFerran.Toledano@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: Sí

Equip docent

Manuel Santirso Rodriguez

Prerequisits

D'antuvi cap. No obstant això, recomanem fer en el tercer curs l'assignatura "*L'època de la Il·lustració*", així com l'assignatura "*Història d'Espanya II: De la Monarquia a la República*".

Objectius

L'assignatura té com a objectiu principal proporcionar els continguts i els recursos analítics dels processos de naturalesa política, socioeconòmica i cultural que viu la societat espanyola del període 1808-1874. El marc cronològic contempla la crisi de l'antic règim, que esclata el 1808, fins al procés que acaba amb la primera República, en un espai, l'espanyol, plural i divers, permeable a les influències europees i americanes.

Competències

- Aplicar els principals mètodes, tècniques i instruments de l'anàlisi històrica.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar les principals tendències historiogràfiques i analitzar-ne críticament el desenvolupament.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Aprendre de manera autònoma.
2. Comunicar-se tant oralment com per escrit en l'idioma propi o en una tercera llengua utilitzant la terminologia i les tècniques pròpies de la historiografia.
3. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i síntesi històrica.
4. Identificar i utilitzar de manera apropiada fonts d'informació per a la recerca històrica de l'Espanya contemporània.
5. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
6. Organitzar i planificar la cerca d'informació històrica.
7. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
8. Reconèixer els conceptes històrics clau de la societat espanyola actual.
9. Reconèixer la diversitat i la multiculturalitat.
10. Relacionar els elements i els factors que intervenen en el desenvolupament dels processos històrics.
11. Treballar en equip respectant tots els punts de vista.
12. Utilitzar els recursos informàtics propis de l'àmbit d'estudi de la història.

Continguts

Objectius: Plantejarem temàtiques que són fonamentals per a la interpretació de tota la contemporaneïtat, i no només del segle XIX. En aquest sentit, tractarem diversos problemes com ara el naixement de la política moderna en el trànsit de la Il·lustració a la revolució liberal; estudiarem el sorgiment de cultures insurreccionals i de la violència de llarga durada; delimitarem els nous conceptes polítics i els universos ideològics que presenten un caràcter fundacional (liberalisme, tradicionalisme, democràcia, republicanisme, federalisme, socialisme); al mateix temps, atendrem el sorgiment de noves categories socials, pràctiques culturals i formes de representació (les dicotomies burgesia/ poble, classes paràsites/ classes productores, la sociabilitat del casino i la taverna, la nova opinió pública i el món de la premsa, el pamflet i el cançoner polític), i reflexionarem sobre un fenomen tan decisiu com ara la formació del nou Estat espanyol de caràcter unitari. En acabar cada apartat, farem esment de les darreres aportacions i els debats historiogràfics més vius. Els continguts de l'assignatura seran sensibles a la perspectiva de gènere, com ara en la participació de les dones en els inicis de la revolució liberal, els conflictes suscitats amb la reina Isabel II i llur actuació en els espais públics i privats, així com la construcció dels nous models burgesos masculins i femenins.

1. Radiografia d'Espanya a l'entorn del 1800. Els límits del reformisme il·lustrat. Crisi i tensions en la societat de l'Antic Règim.
1. Guerra i Revolució (1808-1814). Les juntes i les guerrilles, la propaganda i la vida quotidiana. Les Corts de Cadis i la Constitució de 1812. La nova cultura política. Afrancesament i col·laboracionisme. La construcció d'una memòria nacional i els actes del Bicentenari.
1. Absolutisme i liberalisme (1814-1833). Restauració i fallida de la Monarquia Absoluta (1814-1820). La politització liberal en el Trienni (1820-1823). El fracàs del reformisme absolutista i la desintegració del sistema (1824-1833). Balanç de les independències americanes.
1. "No és pot fer marxa enrere": La culminació del procés de la Revolució liberal (1834-1845). *L'Estatuto Real*. El nou sistema polític, partits i faccions. El procés revolucionari de 1835-1836 i la Constitució de 1837. El carlisme i la llarga guerra civil. Demòcrates i republicans. El progressisme i la Regència d'Espartero.

-
1. El triomf del liberalisme oligàrquic (1844-1854). La formació de l'estat centralista i la nova administració. L'Església i el catolicisme polític. El Bienni Progressista (1854-1856), la Unió Liberal i la revolució democràtica i republicana de 1868-73. La guerra cubana, el cantonalisme i el nou carlisme.

1. La societat burgesa i el desenvolupament del capitalisme (1808-1874). El problema agrari, la dissolució del règim senyorial i les desamortitzacions. El debat sobre les febleses i les anomalies espanyoles (revolució

industrial, nacionalització política i cultural). Velles i noves categories socials: aristocràcia, classes mitjanes i poble. La conflictivitat social, el rebuig de quintes i consums, l'obrisme i els moviments de resistència pagesa. Cultura romàntica, sociabilitat i cultures polítiques.

Metodologia

Assistència a les classes teòriques dirigides pel professor.

Assistència a sessions de seminaris i pràctiques dirigides per el professor a l'aula o telemàticament.

Assistència a les tutories particulars al despatx del professor o telemàticament.

Lectura comprensiva de textos històrics del segle XIX.

Aprenentatge d'estratègies de recerca d'informació en biblioteques, hemeroteques i a la xarxa.

Realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics.

Realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics.

Estratègies d'estudi personal.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Assistència a les classes teòriques i pràctiques dirigides pel professor a l'aula.	40	1,6	1, 2, 3, 5, 7, 8, 10, 11, 12
Lectura comprensiva d'articles referits al segle XIX.	10	0,4	1, 3, 5, 7, 8, 10, 12
Realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics.	15	0,6	6, 8, 12
Tipus: Supervisades			
Tutories	10	0,4	6, 8
Tipus: Autònomes			
Estudi, treballs i preparació de presentacions orals a l'aula o telemàticament.	75	3	1, 2, 6, 8, 10, 11, 12

Avaluació

Calendari: Les activitats d'avaluació es programaran al llarg del curs acadèmic, però el primer parcial tindrà lloc a la meitat del curs i el segon la darrera setmana del curs, com també el treball. De tota manera, les dates de realització de les proves a l'aula o telemàticament i de lliurament de treballs i seran comunicades a l'alumnat amb antelació suficient. El professor establirà un horari específic de tutories per procedir al comentari i la revisió de les activitats d'avaluació realitzades.

Normativa d'avaluació: L'alumne que no realitzi tots els exàmens d'avaluació programats a l'aula i telemàticament o no es presenti a activitats d'avaluació obligatòria per valor superior al 66% de la nota final serà qualificat amb un No Avaluable, i no podrà presentar-se a la recuperació. Tota irregularitat comesa per un alumne durant la realització d'una prova (còpia, plagi) implicarà una nota de zero en l'apartat concret d'avaluació. Diverses irregularitats comeses implicaran una nota global de zero. La recuperació consistirà en

un exàmen global i de síntesi de la matèria de l'assignatura i se celebrarà en les dates oficials establertes per la Facultat. Només es recuperaran les activitats de síntesi. En cap cas, es podrà plantejar la recuperació com un mitjà de millorar la qualificació de l'alumnat que ja hagués aprovat l'assignatura en el procés normal d'Avaluació Continuada. La nota màxima que es podrà obtenir en la reavaluació és de 5.0 (Aprovat).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència, progrés i participació.	10%	0	0	1, 2, 3
Dues proves escrites que, per a superar l'assignatura, caldrà tenir-les aprovades cadascuna.	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 8, 10
Pràctiques.	15%	0	0	6, 7, 10, 11
Realització d'un Treball sobre material bibliogràfic o revistes especialitzades	25%	0	0	1, 2, 6, 7, 8, 9, 11, 12

Bibliografia

- Alvarez Junco, J., *Mater Dolorosa. La idea de España en el siglo XIX*, Taurus: Madrid, 2001.
- Andreu Miralles, X., *El descubrimiento de España. Mito romántico e identidad nacional*, Taurus: Madrid, 2016.
- Bahamonde, A., Martínez, J.A., *Història de España, Siglo XIX*, Càtedra: Madrid, 1994.
- Castells, I., Moliner, A., *Crisis del Antiguo Régimen y Revolución Liberal en España (1789-1845)*, Ariel Practicum: Barcelona, 2000.
- Duarte, A., *El republicanismo . Una pasión histórica*, Cátedra, Madrid, 2013.
- Fernández Sebastián, J., Fuentes, J.F. (dir.), *Diccionario político y social del siglo XIX español*, Alianza Editorial: Madrid, 2001.
- Fontana, J., *La fi de l'antic règim i la industrialització, 1787-1868*, dins vol. V *Història de Catalunya* (dir. Pierre Vilar), Ed. 62: Barcelona, 1988; Id., *De en medio del tiempo. La Segunda Restauración Española, 1823-1834*, Crítica: Barcelona, 2006; Id., *La época del liberalismo. Vol. 6 Historia de España* (dirigida per J. Fontana i R. Villares), Ed. Crítica, Marcial Pons: Barcelona 2007.
- Fuentes, J.F., *El fin del Antiguo Régimen (1808-1868)*, Ed. Síntesis: Madrid, 2007.
- Miguel González, R., *La pasión revolucionaria. Culturaspolíticas republicanas y movilización popular en la España del siglo XIX*, IEPC: Madrid, 2007.
- LaParra E., Casado M^a. A.(eds.), *Reyes y regentes en la España del siglo XIX*, Ed. Síntesis, Madrid, 2012.
- LaParra, E. Fernando VII. Un rey deseado y detestado, Ed. Tusquets, Barcelona, 2018.
- Moliner, A., *Revolución burguesa y movimiento juntero en España*, Milenio: Lleida, 1997; Id. (ed.) *La Guerra de la Independencia en España (1808-1814)*, Nabla Ediciones: Barcelona, 2007.
- Moliner, A. (ed), *La Guerra de la Independencia en España (1808-1814)*, Nabla Ediciones, Barcelona, 2007.

- Morales, A; Fusi, J.P.; Blas, A. de, *Historia de la nación y del nacionalismo español*, Círculo de lectores, Madrid, 2013.
- Pérez Garzón, J.S., *El nacimiento de la nación liberal (1808-1814)*. Ed. Síntesis: Madrid, 2007.
- Piqueras, J.A., *El Federalismo. La libertad protegida, la convivencia pactada*, Cátedra, Madrid, 2014.
- Pro, Juan, *La construcción del estado en España: Una historia del siglo XIX*, Alianza, Madrid, 2019
- Robledo, R., Castells, I., Cruz Romeo, Mª (eds.), *Orígenes del liberalismo. Universidad, política, economía*, Universidad de Salamanca, 2003.
- Sánchez, R., *Románticos españoles. Protagonistas de una época*, Ed. Síntesis: Madrid, 2005.
- Santirso, Manuel, *Progreso y libertad. España en la Europa liberal (1830-1870)*, Ariel, Barcelona, 2008.
- Serrano García, R., *El fin del antiguoregimen (1808-1868). Cultura y vida cotidiana*, Ed. Síntesis, Madrid, 2001.
- Suárez Cortina, M. (Ed.), *La redención del pueblo. La cultura progresista en la España liberal*, Universidad de Cantabria: Santander, 2006.
- Toledano González, LL. F., *La muntanya insurgent. La tercera guerra carlina a Catalunya, 1872-1875*. Quaderns del Cercle, Girona, 2004.
- Vegeu també els números especials de la revista *Ayer*, amb el títol *La desamortización en la Península Ibérica* (9); *Derechos y Constitución* (34); *Carlismo y contrarrevolución en la España Contemporánea* (38); *La política en el reinado de Isabel II* (29); *España, ¿nación de naciones?* (35); *Fernando VII. Su reinado, su imagen* (40); *La Guerra de la Independencia* (86), entre d'altres.